

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 34 (1647).

31 ЖОВТНЯ 1986 РОКУ. Ціна 2 коп.

КОМСОМОЛЬЦІ
І МОЛОДЬ! СМІЛИВО,
АКТИВНО, ПО-НОВА-
ТОРСЬКОМУ
ВКЛЮЧАЙТЕСЬ
У РОЗВ'ЯЗАННЯ
ЗАВДАНЬ
ПРИСКОРЕННЯ!
XX З'ІЗДУ
ВЛКСМ
—ГІДНУ ЗУСТРІЧ!
(Із Закликів ЦК
КПРС).

Рішення XXVII з'їзду КПРС — в життя!

ВЧИТИСЯ ДІЛОВИТОСТІ, ПРИНЦИПОВОСТІ

ЯК ПОВІДОМЛЯЛОСЬ В ПОПЕРЕДНЬОМУ НОМЕРІ «ЗНК», 20 ЖОВТНЯ ц. р. З НАГОДИ ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕНІНСЬКОГО КОМСОМОЛУ ВІДБУЛАСЬ ЗУСТРІЧ КЕРІВНИЦТВА УНІВЕРСИТЕТУ З КОМСОМЛЬСЬКИМ АКТИВОМ.
ПРОПОНУЄМО ЧИТАЧАМ КОРОТКИЙ ЗАПИС РОЗМОВИ, ЩО ВІДБУЛАСЬ ПІД ЧАС ЗУСТРІЧІ.

Відкриваючи зустріч, секретар парткому **І. І. Кондратюк** сказав:

Підсумки трудового семестру свідчать про те, що університетська молодь непогано попрацювала в студентських бюджетах, на колгоспних ланах. Проте головним завданням молоді, і особливо комсомольців, залишається сумлінне навчання, настирне опанування основами наук. Сьогодні ця проблема у зв'язку з процесом перебудови вищої школи стає ще більш гострою.

Чимала роль відводиться комсомолу, студентським орга-

нам у справі реалізації ідеї студентського самоврядування. Наступна звітно-виборна університетська комсомольська конференція має стати дійсно відправною точкою у справі якісного виконання завдань, які поставлені перед університетом програмою перебудови.

Треба відверто і гостро порушити питання про тих студентів, які зводяться нанівець зусилля багатотисячного колективу нашого вузу і не тільки погано вчаться, але й ганьблять славне ім'я комсомольця.

В. М. Тоцький: На жаль, сьогодні в університеті ми ще не

відчуваємо у повній мірі перебудови. Щось робиться, але робиться в основному на папері.

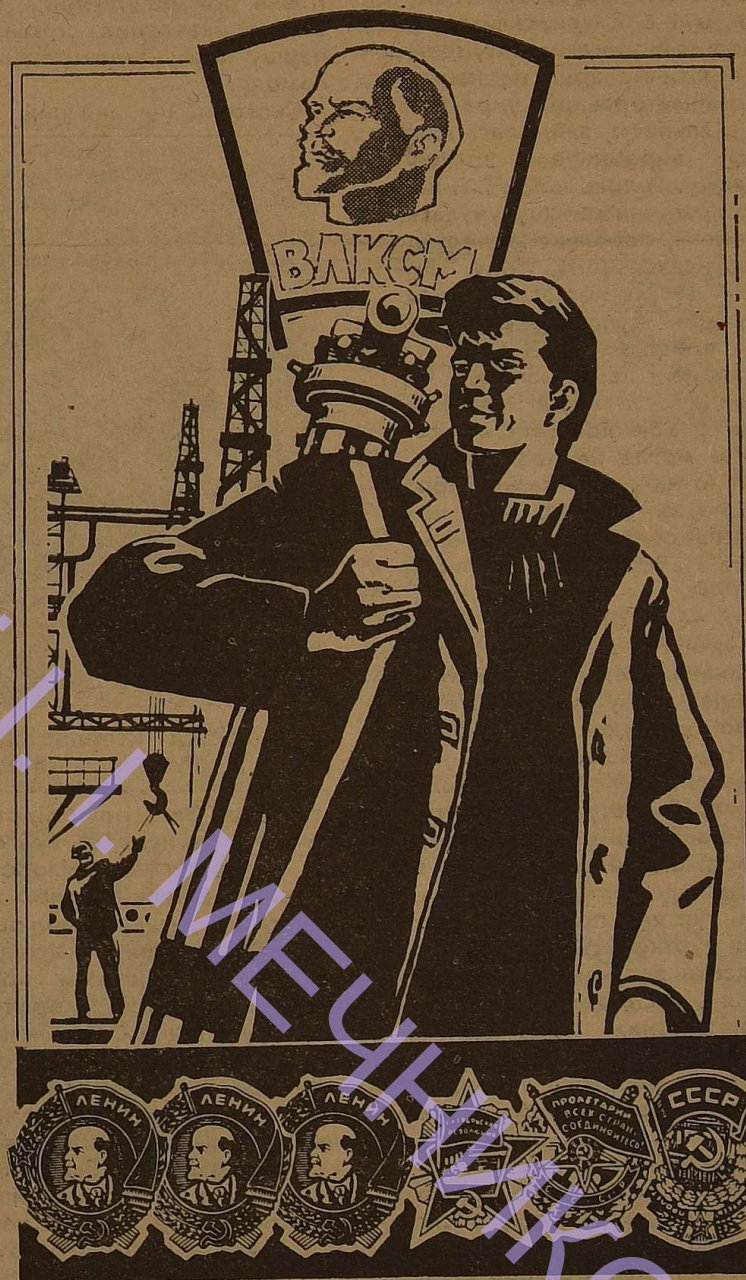
Інтеграція навчального процесу — науки — виробництва це складне завдання, яке вимагає реальних дій. Поки що деякі факультети навіть не визначились, де і як саме студенти будуть проходити практику у відповідності з новими програмами.

Суть перебудови — різке підвищення якості знань студентів, а це вимагає серйозних зусиль з їх власного боку.

Прийшов час відверто сказати, що оцінка «3» буде мати цілком конкретне значення, а саме, вона буде свідчити про те, що студент лише пройшов програму, але не став справжнім спеціалістом.

Ніяких умовних переводів з [Закінчення на 3-ій стор.]

29 ЖОВТНЯ МОЛОДЬ УНІВЕРСИТЕТУ
ВІДЗНАЧИЛА ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ
ЛЕНІНСЬКОГО КОМСОМОЛУ

СПАСИБІ ТОБІ, КОМСОМОЛ!

Мені вже 21 рік. Відслужив у армії. Повернувся в рідний Одеський університет, звідки 2 роки тому пішов служити до лав Радянської Армії. Сьогодні комітет комсомолу університету рекомендував мене для вступу у члени КПРС. Але, ставши комуністом, не перестану жити турботами комсомолу, бо комсомол для мене — це все. Він сформував в мені почуття відповідальності, високе почуття патріотизму і любові до рідної землі, до рідної Батьківщини. Незабутній для мене час — квітень 1979 року, коли мене прийняли до лав ВЛКСМ. Вже тоді я зрозумів, яка велика відповідальність лягла на мої плечі. Я гордий тим, що перебуваючи членом ВЛКСМ, зміг внести свій, хай маленький, внесок у вирішення тих завдань, які ставить перед комсомолом Комуністична партія. Ще більш можливі випробувати себе в серйозній справі відкривають перед нами рішення XXVII з'їзду КПРС.

Попереду в квітні 1987 року — XX з'їзд ВЛКСМ. Будуть нові складні завдання, і, думаю, комсомолія Країни Рад виконає їх, інакше бути не може. Сьогодні мені хочеться сказати: спасибі тобі, комсомол, за все. Я на завжди залишаюсь з тобою.
С. БАЛИЦЬКИЙ,
студент III курсу мехмату.

НАЗУСТРІЧ 70-РІЧЧЮ ВЕЛИКОГО ЖОВТНЯ

В ГОСТЯХ У ВОЇНІВ

Виконуючи взяті на честь 70-річчя Великого Жовтня підвищені соціалістичні зобов'язання, днями співробітники кафедри історії СРСР відвідали підшефну військову частину.

В солдатському клубі зібрався особовий склад підрозділів. Уважно слухали воїни розповідь завідуючого кафедрою професора **М. Ю. Раковського** про революційні події в жовтні 1917 року в Одесі і на півдні Росії.

З днем народження комсомолу присутніх поздоровив і розповів про ратні і трудові подвиги комсомольців доцент **В. С. Михайлюк**.

Доцент **О. В. Гонтар** присвятив свій виступ проблемам радянсько-американських відносин і намаганням імперіалістичних сил нав'язати соціалістичним країнам психологічну війну.

Особливу увагу офіцерів і солдат викликала розповідь про зустріч **М. С. Горбачова**

з президентом США у Рейк'явіку, про резонанс, викликаний у світі новими сміливими радянськими ініціативами.

З цікавістю слухали молоді воїни — майбутні абітурієнти університету розповідь доцента **Ф. О. Самойлова** про наш вуз, традиції і перспективи розвитку історичного факультету.

Хазяї гаряче дякували гостям за змістовно проведений День науки для воїнів.

ІЗ ЗАСІДАНЬ ВЧЕНОЇ РАДИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

Учасники чергового засідання Вченої ради з великою увагою вислухали доповідь проректора, професора **В. М. Тоцького** «Про поліпшення професійної підготовки випускників і заходи по удосконаленню виробничої практики».

В Одеському університеті, відзначив доповідач, перебудова підготовки спеціалістів буде здійснюватись у двох основних напрямках — педагогічному і науково-виробничому. Це дозволить реально і конкретно поліпшити професійні знання випускників. Увага зосереджується на самостійній роботі студентів, деканатам доведеться розробити ефективну систему контролю цієї роботи. Перебудова передбачає також більш активну позицію викладачів по відношенню до студентів. По-діловому пройшло обговорення доповіді. Професор **З. В. Першина** поруши-

ла питання про необхідність підняти якість семінарських занять і рівень методичних розробок для студентів.

Професор **В. Д. Севаст'янов** висловив занепокоєння з приводу можливих перегинів у разі перегляду навчальних програм курсів, щоб замість біологів університет не випускав вчителів фізвиховання.

Професор **М. С. Синюков** наголосив на необхідності бути особливо уважними при перегляді навчальних програм, щоб запобігти небезпечному спрощенню.

Гострій критиці піддав у своєму виступі доцент **А. О. Слюсар** становище з ТЗН в університеті.

З обговореного питання учасники Вченої ради прийняли відповідне рішення.

Л. АЛІФАНОВА,
заст. начальника
навчального відділу ОДУ.

КУРС НА СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

ПРОФСПІЛКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ ОДУ НАЛІЧУЄ ПОНАД 5 ТИСЯЧ ЧОЛОВІК. ЦЕ — 9 ПЕРВИННИХ ОРГАНІЗАЦІЙ 175 ПРОФСПІЛКОВИХ ГРУП. ЗМІСТОВНО ПРОЙШЛА ДНЯМИ ІV ЗВІТНО-ВИБОРНА КОНФЕРЕНЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ ПРОФСПІЛКИ. З ДОПОВІДДЮ ВИСТУПИВ ГОЛОВА ПРОФКОМУ В. КРАВЕЦЬ.

Доповідач, зокрема, сказав: Підводячи підсумки роботи профспілкового комітету студентів, хотілося б повести відверту конструктивну розмову з усіх проблем життя студентства в університеті, виявити недоліки, пригальмівати його роботи, і визначити конкретні шляхи по їх усуненню.

Серйозним досягненням в нашій роботі стало організоване разом з комітетом комсомолу соціалістичне змагання за право підписати рапорт ХХVII з'їзду КПРС і за право називатися групою імені ХХVII з'їзду КПРС. Таке змагання було добре організоване на факультеті РГФ (голова профбюро А. Пачкін), біологічному (Н. Білоус), фізичному (Л. Носова) факультетах.

Переможцем визнана група теоретичної фізики нинішнього четвертого курсу фізичного факультету (профгрупорг О. Максименко). Змагання активізувало участь студентства в суспільному житті університету. Серйозні прорахунки в організації змагання виявлені в роботі профбюро ГІФ (голова профбюро В. Коломієць).

Проблемою підготовки спеціалістів, які б поєднували високу професійну підготовку, ідейно-політичну зрілість, навички організаторської, управлінської діяльності, займалась навчально-виробнича комісія профкому. Голова комісії Т. Бабешко практично самоусунулась від роботи, особливо в період 1985/86 навчального року. Рішенням зборів профспілкового активу вона була виведена зі складу профкому, а її обов'язки покладені на Г. Іванець. Ці обставини, а також слабкий контакт з УВК комітету комсомолу не могли не позначитись негативно на результатах роботи. Протягом останніх двох років в університеті постійно знижується і абсолютна успішність (1984/85 н. р. — 94,3%, 1985/86 н. р. — 91%) і якість знань (53,8% і 50,7% відповідно).

Важливою ділянкою підготовки спеціалістів у вузі є система науково-дослідницької роботи студентів. В системі НДРС у позанавчальний час брали участь 4360 студентів — це 88,6%. Найбільш розповсюдженою формою участі студентів в науково-дослідній роботі є наукові гуртки і проблемні групи (126 гуртків і 92 групи).

Студенти залучаються до виконання госпдоговірних та держбюджетних тем. Однак, якщо число студентів, які брали участь в розробці 70 держбюджетних тем, нас ще може задовольнити (1520 студентів), то до виконання 95 госпдоговірних тем було залучено всього лише 400 студентів. Тому обсяг робіт, виконаних студентами, складає 220 тис. крб., або 2,4% від загального обсягу госпдоговірних робіт, що не може залишити нас байдужими.

Навчально-виробничі комісії (УВК) профкому і факультетів недостатньо приділяли уваги питанням трудової дисципліни. Крива пропусків занять без поважних причин постійно зростає. Якщо в 1983/84 навчальному році вони склали 0,8 процентів від загальної кількості пропущених занять, то в 1984/85 навчальному році — 1,1%, а в 1985/86 навчальному році відповідно 1,2%. Лідерами в цьому своєрідному «змаганні» стали у 1984/85 навчальному році історичний факультет (3,3%) (голова профбюро І. Брайко), а в 1985/86 н. р. геолого-географічний факультет (2,9%) (В. Коломієць). Миритися з таким станом справ ми не повинні і не будемо! Від цього в значній мірі залежить якість підготовки

спеціалістів. Тільки на історичному факультеті абсолютна успішність знизилась на 4,3%, а якість знань на 3,1%.

УВК повинні впритул зайнятися питаннями боротьби з прогульниками і в разі необхідності порушувати питання перед деканатами про застосування адміністративних заходів.

Ми багато говоримо сьогодні про перебудову, про студентське самоврядування. Однак одним бажанням перебудуватись нічого змінити не можна. Студентське самоврядування не виникає саме по собі, над його організацією слід серйозно працювати.

Адміністрація університету вже сьогодні готова організувати роботу в одному з гуртожитків на принципах самоврядування. Це могло б стати першим етапом на шляху вирішення проблеми. Робота ця велика, складна, вона вимагає серйозного, вдумливого підходу, однак затягувати з її початком не можна.

Організація самоврядування, як і вирішення ряду інших питань, не під силу одному профкому студентів. Це можливо тільки при об'єднанні зусиль всіх зацікавлених сторін, і в першу чергу з комітетом комсомолу.

Сьогодні ще значний відсів

обов'язки, а голова студради С. Железняк практично «завалив» роботу.

Реформа вищої і середньої спеціальної школи приділяє велику увагу самостійній роботі студентів. Гуртожитки № 6 і № 7 сьогодні не готові для організації такої роботи. В них не обладнані ленінські кімнати, немає кімнат для занять.

Багато претензій у нас до якості ремонту гуртожитків. Крайній повільно проводиться закладка фундаменту. Протікають дахи четвертого і п'ятого гуртожитків. Половина електричних плит в гуртожитку № 7 не працює. А їх об'єднали відремонтувати до початку навчального року. І це далеко не весь перелік недоліків у роботі АГЧ.

Без сумніву, виявляти недоліки значно простіше, ніж їх усувати. Ми готові сьогодні підтримати ініціативу юридичного факультету по створенню громадських ремонтних бригад. Знайшла підтримку ця пропозиція і у адміністрації, справа за її практичним впровадженням.

Край повільно ведеться будівництво гуртожитку № 9.

Здійснено ряд заходів по поліпшенню організації громадського харчування. В їдальнях і буфетах нараховується 1106 місць (93% від норми). Роботу об'єднань у звітний період контролювала комісія громадського контролю під керівництвом С. Самокиша.

Як і раніше вузьким місцем в роботі закладів громадського харчування є бідний асортимент молочних продуктів, соків (до

ли і передали в гуртожитки спортінвентар на суму понад 2000 крб.

Однак до цього часу не створені спорткімнати в гуртожитках № 5 і № 6 та ігрові спортивні майданчики і гімнастичні містечка біля гуртожитків. Не обладнані душові кімнати на стадіоні.

Останнім часом посилюється увага до відпочинку і розвитку художньої творчості студентства. На сьогоднішній день в колективах самодіяльної і художньої творчості зайнято понад 1200 чоловік. За звітний період проведено близько 200 концертів, на яких побувало понад 120000 глядачів. Художні колективи виступили з творчими звітами в Ризі, Казані, Новосибірську, Варні. Команда КВВ готується до чергових баталій на ЦТ. Створено ряд нових колективів: театр «Цвета и тени», ансамбль хореографічних мініатюр «Арабески», рок-група «Дизайн».

Поліпшення цієї роботи в організаційному плані сьогодні можливе тільки при об'єднанні зусиль всіх зацікавлених організацій — профкому, студклубу, комітету комсомолу. В організацію відпочинку молоді теж необхідно впроваджувати принципи студентського самоврядування. Необхідне також і більш ефективне навчання культурців факультетів на базі студклубу. Серйозним гальмом в культурно-масовій роботі є відсутність достатньої матеріальної бази. Термінового оновлення потребують костю-

Важливе місце в організації виховної роботи профкому займає молодіжний клуб «Метроном». Лише за 1985/86 навчальний рік в ньому проведено 110 заходів, в яких взяли участь 8,5 тис. студентів.

Однак приміщення клубу до нового навчального року не відремонтоване, і АГЧ не вживає ніяких заходів по усуненню цих недоліків. Останній рік погано була організована робота операгону клубу «Метроном». Комітету комсомолу (П. Узунов) варто серйозно попрацювати над цим питанням.

Товариші! Понад півроку пройшло з дня прийняття постанови ЦК КПРС «Про заходи по подоланню пияцтва і алкоголізму». Профкомом студентів вироблені заходи по її реалізації. Зона студмістечка оголошена «зоною тверезості», вилучені з продажу в кафе «Метроном» спиртні напої, створено «Товариство боротьби за тверезість», яке нараховує сьогодні понад 500 чоловік, на історичному факультеті створено клуб тверезості «Чудаки». Проте робота факультетських товариств боротьби за тверезість поки що зводиться в основному до збору членських внесків.

До цього часу не завершена робота по створенню клубу тверезості на базі клубу «Метроном», який міг би стати сьогодні своєрідним центром клубної роботи.

Далі доповідач зупинився на питаннях охорони і зміцнення здоров'я студентів. Серйозні змори на краше сталися в спортивно-оздоровчому таборі «Чорноморка», повністю створено студентський сектор, проведена певна робота по упорядкуванню території табору. Однак студенти ще не навчилися бережливо обходитись з майном оздоровчого табору, не налагоджене як слід студентське самообслуговування. Табір наш, студентський, тому підтримувати в ньому порядок ми повинні самі.

В обговоренні доповіді профспілкового комітету студентів взяли участь:

Ірина Кваснюк — студентка біофаку, Лариса Дмитрів — студентка факультету РГФ, Вадим Хмарський — студент Ісфаку, Оксана Пицько — студентка мехмату, Оксана Максименко — студентка фізфаку, Олександр Черних — студент юрфаку, І. Г. Рутковский — проректор з АГЧ, І. І. Кондратюк — секретар парткому.

Промовці зосередили свою увагу на питаннях навчально-виховної роботи серед студентів. Зокрема, принципів критичності було піддано ідеологічну роботу, яку проводять в гуртожитках кафедри суспільних наук. Слабо популяризуються ідеї тверезого способу життя. У зв'язку з цим особливого значення набуває потреба в поширенні досвіду клубу тверезості історичного факультету, у якого можна запозичити непогані досвід роботи. Виступаючи висловились за більш тісну взаємодію студентського профкому з комітетом комсомолу і комсомольськими бюро факультетів, що особливо важливо сьогодні, в період перебудови.

На думку промовців, в роботі студентської профспілки недостатньо використовуються можливості стійкої преси і університетської багатотиражки.

В конференції взяла участь і виступила голова обкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових закладів Н. О. Дубовик.

Після обговорення доповіді відбулися вибори нового складу профспілкового комітету і ревізійної комісії.

На першому засіданні профкому його головою було обрано Володимира КРАВЕЦЬ.

ПРОФСПІЛКОВИЙ КОМІТЕТ:

Л. Барський, В. Блашко, О. Ботезат, О. Буримська, І. Войтас, М. Гришук, А. Дмитрів, С. Думайло, О. Ермоленко, Г. Іванець, С. Кичмаренко, О. Коновалов, В. Кравець, Ю. Моїсєєв, З. Нечасва, Р. Попов, В. Попсуй, І. Самойло, І. Тарап, Е. Чечельницький, М. Яременко.

РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ:

В. Бричєвська, В. Максимчук, С. Мельник, М. Носуленко, І. Ткачук.

Учасники інтернаціонального будівельного загону «Чор номорець» на будівництві майбутнього гідролізно-дріжджового зав оду в Усть-Ілімську. Фото С. ЄРМОШІНА.

студентів. За 2 роки відраховано 359 студентів. Це, без сумніву, упушення і профбюро, яке повинно активніше сприяти деканатам в питаннях поліпшення і удосконалення навчального процесу, аналізувати причини відсіву студентів і працювати над їх усуненням. Однак чи завжди доцільно тягнути за собою цей «баласт». Думається, що, якщо всі можливості впливу вичерпані, від студента, який не встигає, треба позбавлятися. І ініціатива в цьому повинна виходити не від адміністрації, а від самих академічних груп.

Однією з форм самоврядування повинно було б стати поселення студентів в кімнати на весь період навчання. Це давало б нам змогу вирішити багато проблем. Профкомом спільно з комітетом комсомолу прийнято рішення про передачу у гуртожитках кімнат на соцбереження. Укладання договорів необхідно провести в найкоротші строки, і ми розраховуємо в цьому на активну допомогу профспілкового і комсомольського активів.

Зупинюсь коротко на роботі студентських рад. Якщо в 3, 2 і 7 гуртожитках цей орган студентського самоврядування справді працював (В. Блашко, Л. Базилевич, Н. Соларева), то в гуртожитку № 6 студрада практично не діяла. Вина в цьому в першу чергу профкому (А. Петрик), який був виведений зі складу профкому як не виконуваний покладені на нього

речі, в основному дорогих). Особливо погіршується стан справ влітку. Недостатня кількість студентів в гуртожитках не повинна зводити асортиментний мінімум до котлети із солодкою булочкою. Адже в цей час в гуртожитках маса абітурієнтів. Є ряд серйозних претензій до адміністрації університету і з боку адміністрації тресту підприємств громадського харчування: затягується ремонт приміщення буфету головного корпусу, немає підсобного приміщення в буфеті корпусу гуманітарних факультетів.

Про розвиток масової культури і спорту. За звітний період підготовлено понад 5000 значків ГПО, понад 2,5 тис. громадських інструкторів і суддів по спорту, 6000 спортсменів масових розрядів, першорозрядників — 205 чоловік, кандидатів у майстри спорту — 4 чоловіки, майстрів спорту — 4 чоловіки, майстрів міжнародного класу — 3 чоловіки. Досягнуті певні успіхи у соцзмаганні спортклубів вузів МВССО УРСР. Так, якщо в 1983/84 н. р. спортклуб ОДУ посів 24 місце серед вузів першої групи (контингент понад 4000 чоловік), то в 1984/85 н. р. — 11 місце, а за підсумками минулого 1985/86 навчального року вийшов на IV місце.

Протягом 1985/86 навчального року були відремонтовані приміщення в гуртожитках №№ 1, 2, 3, 4 під спортивні кімнати. Кафедра фізвиховання і спортивний клуб придба-

ми академічного хору, ансамблю народних інструментів.

Сьогодні студентським клубом (директор Е. Чечельницький) мало проводиться тематичних вечорів, потребує активізації культурно-масової роботи в гуртожитках. Певних успіхів досягнуто в організації клубної роботи, якою в університеті охоплено понад 700 студентів. Університетські клуби «Атеїст», «Іскра», «Факел», «Філософський клуб», створений у 1984 році кіно-клуб «Обличчя друзів», мовні клуби на факультеті РГФ добре знайомі нашим студентам. Однак сама цифра учасників і той факт, що основна робота покладена на кафедри, на базі яких працюють клуби, а не на студентський актив, не можуть нас сьогодні задовольнити. Треба провести велику роботу по вивченню інтересів молоді. Робота ця нелегка, але крайній необхідна. Культорг І курсу ГГФ звернувся з пропозицією створити любительське об'єднання самодіяльної авторської пісні. Ми готові піти на його створення.

ВЧИТИСЯ ДІЛОВИТОСТІ, ПРИНЦИПОВОСТІ

[Закінчення.
Початок на 1-ій стор.]

курсу на курс не буде. Впровадження індивідуальних планів навчання зажадає від нас серйозної підготовки. Проте до цього часу в ректорат не поступило жодної конкретної пропозиції з цього приводу. Мовчить і комсомол, що викликає серйозне здивування.

В. Кравець: Студентів необхідно максимально наблизити до реальної практики, виробництва. Однак, якщо взяти до уваги, що сьогодні в університеті доля студентської участі в розробці госпдоговірної тематики складає всього 2,4 процента, то природно виникає сумнів: а чи не перетвориться розпочатий процес перебудови в чергову балаканину?

В. М. Тоцький: Я не бачу тут проблеми, яку неможливо розв'язати. Не треба питання підвищення якості підготовки спеціалістів зводити лише до оплати студентської праці. Адже головне — набуття практичних навичок. А це з успіхом можна реалізувати, проваджуючи систему цільової підготовки спеціалістів.

І. П. Зелінський: Власне кажучи, я не бачу нічого ганебного в тому, що студенти отримують гроші за свою роботу. Тим більше, що відповідним положенням Мінвузу у цих цілях можна використовувати до 10 процентів заробітної плати. Важливо, щоб у студента виховувалось усвідомлення того, що гроші у нас платять за дійсно якісний труд. А для цього необхідно мати справжнє знання.

Ми говоримо про самоуправління і чомусь зводимо його до використання студентів на прибиранні приміщень в гуртожитках. Це хибне розуміння проблеми. Чому б не створити в університеті самостійні наукові загони, які б мали не тільки своїх керівників із студентів, але й самостійну наукову тематику з доведенням її до практичного впровадження.

Викликає занепокоєння той факт, що окремі паростки саме такої студентської науки на нашому мехматі чомусь поступово зводяться нанівець.

Візьміть студентський обчислювальний центр. В ньому вже, мабуть, взагалі немає студентів. А комітет комсомолу проявляє незрозумілу байдужість... Вся справа в тому, що всі ви не знаєте як слід своїх прав.

В. Кравець: Мене особисто турбує те, що, на думку деяких товаришів, самоврядування в гуртожитку — дрібниця. Повірте мені, це не така вже й проста справа, як може здатися на перший погляд.

В. М. Тоцький: Давайте не будемо зводити проблему участі студентів в перебудові вищої школи до зарахування на госптему. Хіба ми не знаємо численних випадків, коли гроші студенти отримують, а реальної віддачі від них — ніякої?

Г. Герасимова: Нас обвинувачують в тому, що ми нерішуче боремось за свої права. Але як боротися, коли студенти по півроку не отримують гроші, зароблені ними на законних підставах. Адміністрація посилається на бухгалтерію, яка не бажає сплачувати, керуючись якимись інструкціями.

І. П. Зелінський: Повинен вмішатися студентський профком. Більше того, студенту, який працює, необхідно видавати трудову книжку.

А. Нетребенко: Чи існує якийсь положення про внутрішній будівельний загін? Я не випадково задаю таке питання. Деякі декани зловживають своїми правами, вирішують питання волонтеристськи, не рахуючись з бажаннями і думкою студентів, комсомольських організацій. Чи вірно це?

В. М. Тоцький: Такі декани ще не перебудувались. Зокрема, нам відомі факти серйозних порушень деканатами положення про стипендіальні комісії. Правда, буває й таке, коли в прийнятті неправильного рішення винні студентські ватажки, які проявляють обурливу безвідповідальність. А студентська маса, комсомольська організація ніяк не реагує на такі випадки.

А. Нетребенко: Нас, студентів, нерідко обурюють факти, коли викладачі не рахуються з думкою комсомольських ватажків під час заліку з громадсько-політичної практики.

І. П. Зелінський: Але я не пам'ятаю випадку, щоб комсомольський актив опротестував неввірно поставлену оцінку.

В. М. Тоцький: Студентські організації рідко проявляють принципиовість у цьому питанні. Згоден, що оцінка з ГПП повинна бути об'єктивною, але вона має бути і строгою, тобто відповідати дійсному ККД індивідуальної роботи кожного з нас.

О. Пучковська: Ми чомусь здебільшого говоримо, як повинно бути. А я хотіла б звернути увагу присутніх на тому, як інколи буває. Я маю на увазі випадок, коли кафедра педагогіки з не зрозумілих для нас причин не дозволила зарахувати роботу педагогу біофаку в інтернаті за педпрактику на тій підставі, що інтернат не був офіційно закріплений за нашим факультетом. Була зведена нанівець добра ініціатива самих студентів.

В. М. Тоцький: Позиція кафедри педагогіки невірна. Роботу в інтернаті можна було зарахувати як педагогічну практику.

Е. Щеглов: Роботу в будагонах, на колгоспних ланах ми сприймаємо свідомо, як основу нашого трудового виховання. Але чому укладаються договори, з умовами яких студенти не згодні? І чому назначають керівників загонів, які, на думку студентів, своїми людськими якостями ніяк не відповідають таким призначенням?

В. М. Тоцький: Існують типові договори, умови яких розроблені Мінвузом, і з цим треба рахуватися. Що стосується людських якостей деяких керівників, то це питання недбайливого їх добору.

І. П. Зелінський: Дивуюсь, чому командиром будівельного загону, який працює в тяжких умовах Сибіру, можна назначити студента, а на роль керівника студентського загону в колгоспі він не підходить.

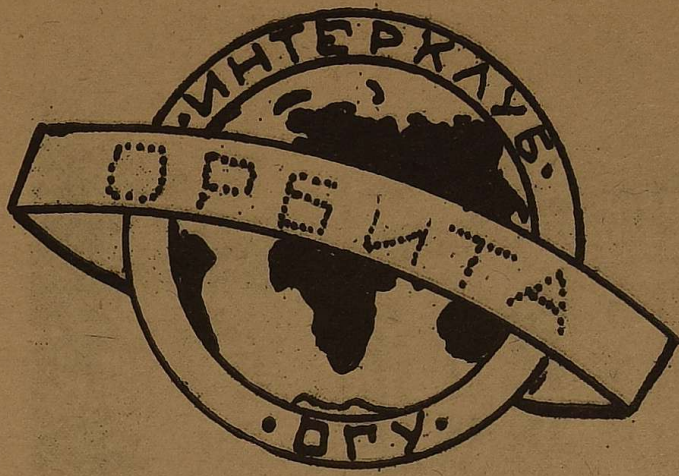
Г. Герасимова: Студенти мехмату через дозвілку поставлені в виключно тяжкі умови. Ми просто позбавлені можливості проводити більш-менш ефективну ідейно-виховну роботу. Не можемо отримати дозволу провести вечір в БАЗі, навіть в ідальні нам ледве дозволили організувати вечір відпочинку.

В. М. Тоцький: Об'єктивно університет переживає тяжкий період стосовно умов розміщення. І це необхідно враховувати в своїй роботі. Але мене дивує, що різні інстанції — комітет комсомолу, профком, дирекція студклубу не можуть між собою порозумітись. Вихід з положення — в чіткій координації ваших планів в масштабі університету.

Л. Микитась: Я згодна з тим, що ми ще не вміємо до кінця бути принциповими. Де треба сказати сміливе слово, ми відмовчуємось. Мабуть, перебудова, дійсно, повинна починатися з нас самих.

Гадаю, що такі зустрічі, як сьогодні, для нас є справжньою школою самовиховання. Вважаю, що вони повинні проводитись не епізодично, а хоча б раз у два місяці.

Бесіду записав
М. ЩЕРБАНЬ.

НЕ ЗАБУДЕМ ВАШИХ ПОДВИГОВ

На основі спільних рішень СРСР і ДРА, о чому було сказано в виступах тов. М. С. Горбачева в Владивостоці і в радіо-телевізійних виступах тов. Наджиба в Кабулі, 15-го жовтня 1986 року почався вивід частини радянських військ з Афганістану. В ці дні афганський народ усьмієт цвітами радянських солдат і виражає їм глибокі почуття вдячності. В серці кожного радянського афганця звучать слова: «Дорогі браття! Ніколи не забудем вашої людяності, ваших жертв і ваших подвигів». Народ Афганістану провіщає радянських солдат словами народної прислівки: «Пусть всегда будет ваш хлеб теплым, а ваша вода холодной!»

Роки афганської революції явилися випробуванням нашої дружби. Виконуючи свій міжнародний обов'язок, Радянський Союз надав братську допомогу народу Афганістану, забезпечив суверенітет, національну незалежність і цілісність нашої країни, спас її від імперіалістическої агресії і знущань.

Возвращение частини радянських військ стало можливим і тому, що в нашої країні зміцнилась народна влада і зараз їй легше вести самостійну боротьбу з контрреволюцією.

Радянський Союз був, єсть і буде вірним другом народів Афганістану. Як сказав тов. М. С. Горбачев, адресуючи свої слова тим, хто намірен продовжувати невідому війну проти революційного Афганістану і вмешуватися в його внутрішні справи, СРСР ніколи не оставить свого южного сусіда в біді.

Ми, афганські студенти, стажери і аспіранти, ще раз повторюємо: в благодушній пам'яті афганців навечно остануться подвиги воїнів радянського обмеженого контингенту, подлинних міжнародників, вірних синів свого народу, завжди готового протягнути руку допомоги тим, хто бореться за свою свободу і національну незалежність.

НАЗАР МУХАМАД,
аспірант хімфака ОГУ.

Цього літа в третьому трудовому семестрі працювали 15 міжнародних студентських загонів, в тому числі 5 — будівельних.

Лідером міжнародних студентських загонів названий ССО «Атланты» — командир Юрій Бошко, комісар Сергій Кичмаренко. Цей загін працював на будівельних підприємствах в Сургуті і виконав обсяг робіт на 307 тис. 400 руб. замість 270 тис. по плану.

Хорошо поработал і свій міжнародний загін «Черноморец». О роботах загону розповідають його командир — преподаватель кафедри РКИ — Сергій Ермошин і студент II курсу істафака Маріо Паласіос.

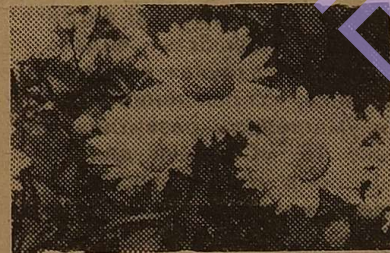
В міжнародному студентському будівельному загоні «Черноморец» працювало 47 чоловік, в тому числі 20 — іноземних учасників. Об історії створення загону «ЗНК» уже писала. Никарагуанське земляцтво в Одесі запропонувало своїм студентам, навчаючись в різних вузах міста, поработати в міжнародному загоні, щоб частина зароблених грошей перевести в допомогу никарагуанської революції. Никарагуанські студенти охотно відкликнулись на це запрошення і пригласили в загін двох студентів з Чилі і Еквадору, а також монгольських студентів. В загоні «Черноморец» волили також радянські студенти: історики, юристи, представителі факультета РГФ.

Загін уклав договір з управлінням будівництва Усть-Илимського лісопромислового комплексу треста Братскгэсстрой на бетонні роботи по закладке фундамента гідролизно-дрожжевого заводу.

Ітак, таємний адрес студентського загону в 15 кілометрах від Усть-Илимська.

Жили в тайзі, самі поставили палаточний лагерь з усіма послугами — кухней, столовою, бытовками. Робота була важкою, умови складні. Днем жара до 35 градусів, вночі — різке похолодання, ми жили і працювали дружно, дисципліна була високою. Все питання вирішували колективно. Рядом з лагерьом ми обладнали футбольне і бейсбольне поля, гімнастический комплекс з снарядами для підняття тяжестей.

В ТАЙГЕ

В усть-илимській зоні працювало 9 студентських загонів. На спільному спортивному святі наша команда була признана кращою. Чотири одесити-стройотрядовці вошли в символіческу «сборную мира» по футболу, котра грала з командою міста Усть-Илимська. Проводилась і спартакиада стройотрядов. Наші стройотрядовці дали декілька концертів по просьбі усть-илимських робітників — виступали в обідній перерву на стройках, міських площах.

Особенно тепло приймали слухачі студента біофака никарагуанца Луїса Веласкеса і чилійца Рікардо Солиса — виконавців народних і революційних пісень. Наташа Захарчук і Евеліна Артемова з успіхом виконали українські народні пісні.

19 жовтня, в день сьомої річниці перемоги революції

іноземним студентам, навчаючись в Одесському державному університеті, зустрічати нас в бібліотеці, дружественні контакти з радянськими сусідами, дискусії на різні теми. Сьогодні найбільш актуальні з них — розвиток подій в світі після зустрічі в Рейкьявіку, вивід частини радянських військ з Афганістану.

Незважаючи на калейдоскоп мнень, навіть найбільш сдержанні вимушені признати: зовнішня політика Радянського Союзу — динамічна і оптимістична. І це нравиться всім.

ПРОТИВ ЯДЕРНОГО БЕЗУМ'Я

Во Дворці культури Одесського політехніческого інститута відбулась міська конференція міжнародних учасників вузів міста на тему: «XXVII з'їзд КПРС о створенні всеобщої системи міжнародної безпеки і боротьби за мир».

На конференції з інтересними докладами виступили студенти ОГУ Ортер Енс (ГДР, IV курс фізфака) і Хашматула Бехруз (ДРА, IV курс юрфака).

Докладчики переконливо показали значення і важкість боротьби КПРС за мир і безпеку всіх народів, необхідність в наше время об'єднання зусиль всіх чесних людей в боротьбі з силами милітаризма і американського імперіалізму.

Учасники конференції рішуче одобрили позицію радянського керівництва на зустрічі в Рейкьявіку.

Е. СТЕПАНОВ,
зам. секретаря
комітету ЛКСМУ ОГУ.

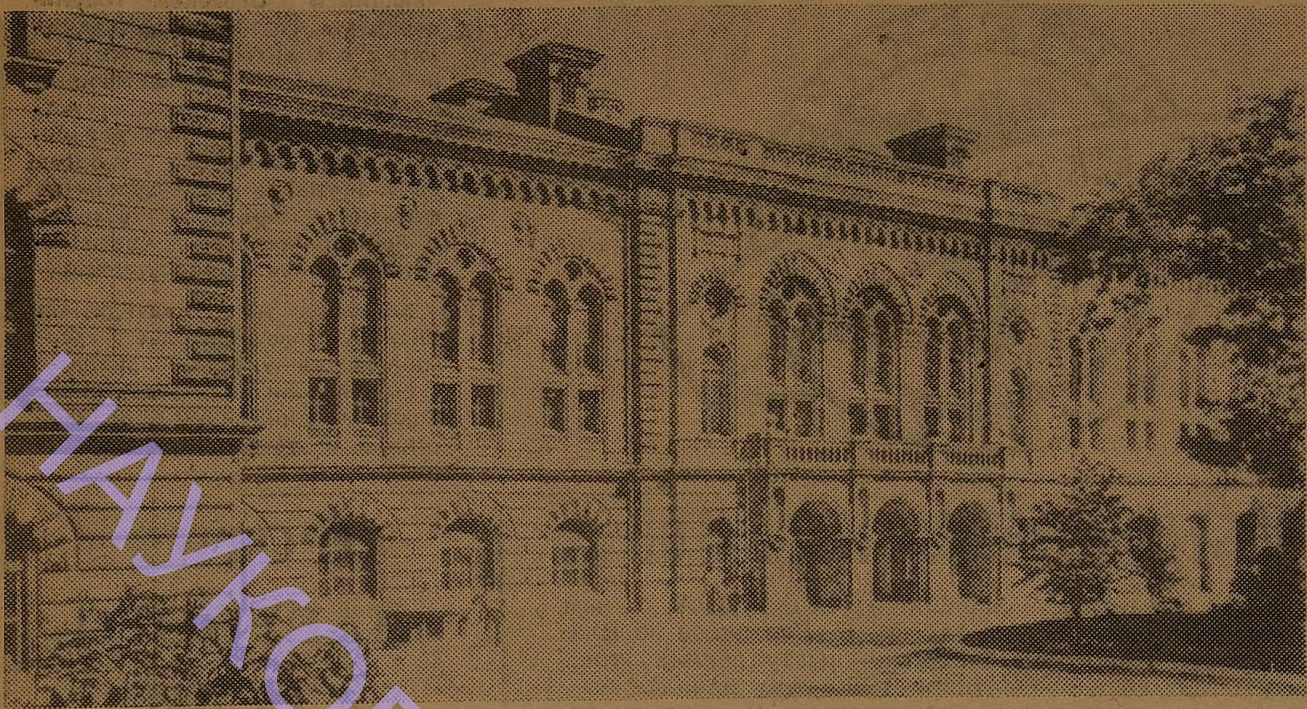
У Нікарагуа, на агітплощадці мікрорайона Молодежний відбувся мітинг-концерт бійців студентських загонів. Бійці загону «Черноморец» Франсіско Морено Родригес розповів про розвиток сандіністського революційного руху в Нікарагуа, о житті своєї країни. Виступав і студент з нашого загону Ледесма Нельсон від імені Комуністического союзу молодіжки Еквадору. Він висловив рішучість народу продовжувати боротьбу за демократизацію країни.

За півтора місяці роботи стройотрядом «Черноморец» було освоєно 170 тис. руб. капіталовложений замість 150 тис. руб. по плану. Загін займає III місце в соціальному рейтингу стройотрядов усть-илимської зони.

— Ми були раді представити можливість поработати в Сибіру, — розповідає Маріо Паласіос, голова никарагуанського студентського земляцтва в Одесі. — Половину заробітку никарагуанські студенти перевели в фонд захисту родини.

Нам дуже цікаво було познакомитися з природою Сибіру. Потрясають масштаби розвитку цього краю. В Усть-Илимське живуть замечательні люди. Со многими з них ми познайомились во время наших зустрічей і виступів, на котрих ми розповідали про свою країну, о революції. Ми розширили своє знання о соціалістическій системі, о радянському образі життя. Хотелось бы і в наступному році поехать в Сибірський край — уже другу, щоб своїм трудом внести посильний вклад в промислове розвиток вашої країни і ще краще узнать Радянський Союз.

Б. ВЕРНИКОВА.

ВЧИТЕЛЬ ВЧИТЕЛІВ

Книжкова крамничка Золотова — один з перших закладів такого роду в Одесі 30-х років минулого століття. Проіснувала вона недовго — всього кілька років, але справу свою зробила, давши поштовх торгівлі російською книгою в молодому місті, де, за словами Пушкіна: «оних книг... и не водится».

А втім, чи тільки на цій ниві залишив добрий слід Василь Андрійович Золотов?

Він відомий як автор чи не першого підручника, виданого в Одесі, — «Опыта грамматики», віддрукованого в міській друкарні в 1832 році. Йому належить і другий підручник — «Первоначальное чтение», випущений друкарнею Олександра Брауна тричі — в 1842, 1843 і 1846 роках. Протягом 17 років — з середини 30-х по початок 50-х років XIX століття, в Одесі існував пансіон Золотова, який дав освіту багатьом вихідцям з бідних верств суспільства. Ім'я Василя Андрійовича занесене в літопис Рішельєвського ліцею, де він працював спочатку як наглядач над вихованцями, а потім — як ад'ютант, тобто молодшим викладачем кафедри словесних наук.

Золотов народився в рік десятиріччя Одеси в Москві. Так склалося, що хлопчиком він був перевезений на південь і з відкриттям в 1817 році Рішельєвського ліцею відданий туди для виховання і освіти. Пізніше вчився в Москві, в тамтешньому університеті, куди, подібно Ломоносову, добрався з черговим купецьким обозом, оскільки не мав коштів їхати на перекладних. Та і на їжу грошей незабаром не стало, спасибі, що знайшлося місце викладача в благородному пансіоні при університеті, а потім співчуливі люди забезпечили приватними уроками.

«Золотов був невеликого зросту... У нього було рідкісне добре і благородне серце; з усім жаром молодості взявся він за свою справу, — розповідала у 1883 році на сторінках «Русско-

го архива» одна з його учениць — Мабугь, його спосіб викладання був чудовим, тому що я полюбила його уроки і, не пам'ятаю, як пройшла всі частини граматики... Він познайомив мене з творами наших поетів, примушував розповідати на пам'ять прекрасні вірші Державіна і Жуковського... В той час він склав і видав «Русскую (стихотворную) хрестоматию». Мені він подарував один примірник її, чим я дуже гордилась».

Коли Золотов восени 1829 року повернувся до Одеси, примірник хрестоматії він подарував щойно заснованій міській публічній бібліотеці. Ця солідна, на 700 з лишком сторінок книга, видана друкарнею Августа Семена при Московській медико-хірургічній академії, зберігається нині у фондах державної наукової бібліотеки імені О. М. Горького, як меморіальне свідчення багаторічних зв'язків Василя Андрійовича з чорноморським містом. Книги Золотова, видані в Одесі, на жаль, у наших сховищах відсутні.

На початку 50-х років минулого століття Василь Андрійович переїхав у Тифліс на посаду інспектора класів у тутешньому інституті благородних дівиць. Він серйозно працює як член комітету для «начертання учебных руководств», розробляв звуковий метод навчання грамотності, який одержав назву золотівського, впроваджує нові принципи організації початкової школи.

«Зоряний час» Золотова — 60—70 роки. Він переводиться до Петербургу, де зосереджується на підготовці підручників для народної школи, які витримали велику кількість видань. Так, «Русская азбука» виходила до 30 разів, «Упражнения в чтении и умственном развитии» — близько 15, «Сборник для употребления в чтении рукописного» перевидавався 10 разів, «Таблица взаимного обучения» — 9, «История России в картинах» — 6, «Мироведение» — 3 рази.

Василію Андрійовичу належить ідея відкриття в Петербурзі, а пізніше — в інших містах Росії семінарії для підготовки вчителів сільських навчальних шкіл. Невідомий його біограф потім напише в журналі «Народная школа» за 1883 рік: «...Більше всього працював він (Золотов) над підготовкою народних вчителів, в цьому, головним чином, і міститься його значення в історії народно-шкільної освіти. Адже підготувати одного вчителя — це означає відкрити школу, дати можливість вчитися десяткам дітей і дорослих. Саме як до вчителів вчителів почали... звертатися до нього (Золотова) різні відомства».

Безкорисливі люди, які тільки на перевиданні підручників могла збагатитися, дивувала його сучасників. Василь Андрійович не зібрав собі, що називається, ні карбованця, жив і помер бідняком.

«Якщо хто і збагатився за рахунок його видань, — відзначав той біограф, — то у всякому разі не він особисто. Та це і зрозуміло. Якщо вже людина служить не особам, а справі, віддається цьому цілком, то йому ніколи вже думати ні про себе, ні про близьких його серцю людей. Свій труд, свої здібності, знання, досвід — все він приносить в жертву своєму улюбленому предмету».

Єдиною нагородою, якої удостоївся Золотов при житті, стала золота медаль Петербургського комітету грамотності. Нею була відзначена піввікова діяльність справжнього подвижника, першого в минулому столітті — і єдиного! — мандрівного педагога, який об'їхав пів Росії для вивчення стану народних шкіл і життя їх вчителів, розповсюдження кращих на той час методів навчання.

Історія судила Василеві Андрійовичу Золотову вищу нагороду — пам'ять народу, якому він присвятив все своє майже вісімдесятирічне життя.

Григорій ЗЛЕНКО.

«ТРУДНІ» ПІДЛІТКИ — НАШІ

В Одеському обкомі комсомолу відбулась зустріч першого секретаря обкому комсомолу С. Гриневецького з активом будзагонів одеських вузів, в яких працювали підлітки, що стоять на обліку в інспекції у справах неповнолітніх. В дружній, невимушеній обстановці відбулася серйозна розмова про перспективи виховання так званих «трудних», про засоби впливу на них будзагонівських шефів-вихователів, про досвід індивідуальної роботи з молод-

дю, яка стала на шлях правопорушень.

Головним висновком зустрічі було те, що треба розвивати і удосконалювати цю роботу — такій необхідній в наш час, коли кількість правопорушень серед підлітків, на жаль, зростає. І особливо важливо, щоб робота з «трудними» не обмежувалась тільки рамками будзагону. Треба, щоб «трудних» відбирали задалегідь, щоб уже з грудня місяця кожний комісар будза-

гону знав своїх підшефних і розпочинав з ними підготовчу роботу. У зв'язку з цим комітет комсомолу прийняв постанову, згідно якій близько 200 студентів ОДУ у найближчий час почнуть індивідуальну шефську роботу з трудними підлітками. Деякі з них разом зі своїми підшефними підуть працювати у будзагони. Таким чином, повинно бути вирішено питання про безперервність виховного процесу. Залишається тільки побажати успіху нашим студентам та їх вихованцям у майбутньому трудовому семестрі.

В. НЕМЕРЦАЛОВ.

ПОСТ «ЗНК» НА РЕКОНСТРУКЦІЇ
НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ПОВІДОМЛЯЄ:

РЕМОНТ... НА ПАПЕРІ?

Ось вже більше року триває ремонт наукової бібліотеки. Як же сьогодні, напередодні зими, йдуть справи по реконструкції цього важливого не тільки для університету об'єкта? Можна з повною відповідальністю сказати — погано. Почнемо з даху. Його ремонт повинен був бути давно завершений. То не було лісу, потім оцинкованого заліза. Тепер всі матеріали є, але старший виконроб будгруппи С. М. Лісовецький не може забезпечити робітників для ремонту даху. Столярні майстерні будгруппи не виготовили пересувні козирки для роботи у зливному каналі. Цей канал несправний, і дощові води йдуть під фундамент.

Основний підрядчик по ремонту будови — гірничобудівельне управління до цього часу не розпочало установку залізобетонної плити під фундамент. Роботи було вже почато, але в одну з темних жовтневих ночей зник компресор. Тепер керівництво управління разом з міліцією займається його пошуками. А за планом ремонту плита повинна бути укладена до 7 листопада.

На завершення всього будівельники розбили вікна в підвальних приміщеннях бібліотеки для установки стрічок транспортерів. Вони поки ще не встановлені, але цей факт загрожує з першими морозами вивести з ладу опалювальну систему приміщення. А її ремонт може університетові обійтися не в одну сотню карбованців. Отже, ремонт триває теоретично... Тривають щотижневі наради, на яких по кілька разів приймаються одні й ті ж рішення. Але все залишається тільки на словах.

Л. СЕРПНЕВИЙ.

ЛИСТ, ЯКОГО НЕ ЧЕКАЛИ

Студенти II курсу філологічного факультету місяць працювали на дослідному консервному заводі.

Так, узнали ми за цей місяць багато чого... Перш за все істотно поповнився наш словниковий запас. «Обичайка», «автоклав», «шпона», «гофра» і багато інших слів стали в нашій мові найбільш звичними. Під кінець практики наш слух не різали навіть такі слова як... Однак, тут слід згадати, що робота, на щастя, закінчилась, і все чим обзивали робітники один одного, можна забути і не порушувати усталених літературних норм. Хоч в кожному цеху висіло промовисте гасло такого змісту «Каждая ссора — удар по нервам», повітря цього підприємства, здавалось, роздирали конфлікти. «Торова», «дура», «свинья» — ось самі м'які слова, які доводилося вислуховувати нам мало не щодня. Не менш часто потрапляли на очі і інші плакати, який, здавалось, кричав кожному: «Экономьте воду и пар!». Він прикрашав стіни навіть там, де ні води, ні пару близько не було.

Розповімо лише, як вперше добирались до фабричного цеху, щоб послухати інструкцію про техніку безпеки. Перескажучи через величезні чорні калюжі, з острахом розглядаючи навислі над головами гори ящиків і обминаючи купи битого скла, ми щасливо дістались до ленінської кімнати. Там дуже довго чекали, а потім ще довше слухали цей інструктаж, але коли ми попросили окуляри, щоб бити скло, на нас поди-

вилися так, ніби ми щойно прилетіли з Марсу.

Але це ще було не все. Попереду було найстрашніше — отримати зарплату. Те, що ми побачили біля каси, цілком можна назвати вавлонським столпотворінням. Деякі з нас простояли в черзі від 15 до 19 години, але так нічого і не отримали. А Надії Чеботар взагалі заявили, що ні в яких списках вона не значиться. Хіба не набагато легше і простіше було б видати гроші керівникові нашого трудового семестру, або іншій відповідальній особі, а він би вже розподілив їх між студентами.

Не знаємо, може ми й справді наївні, що твердо впевнені: слова не повинні розходитись зі справами. Невже все те, чому нас вчать в університеті, виявляється красивим міражем, а за його стінами нас буде чекати гірка дійсність? Не хочеться вірити в це, і зараз, коли перебудова торкнулась багатьох сфер нашого життя, є над чим замислитись і керівникам цього заводу.

Не будемо псувати читачам настрої і закінчимо свою розповідь на оптимістичній ноті. Якщо раптом коли-небудь, за що-небудь, з якої-небудь причини ОДУ відмовиться від нас, ми згадаємо Одеський орден «Знак Пошани» дослідник консервний завод імені В. І. Леніна, де завжди потрібні робочі руки і виробництво тримається виключно на нас, студентах.

Тетяна РЯБЕНЬКА,
Оксана БОТЕЗАТ,
студентки II курсу
філологічного
факультету ОДУ.

ВІД РЕДАКЦІЇ:

Студенти-філологи прийшли на завод і на свіже око помітили, що завод цей не можна назвати зразковим. Про що вони з гумором і написали в редакцію.

Але при читанні листа у співробітників редакції виникло питання: а чи намагались члени студентського загону хоч якось змінити ситуацію на краще? Чи звертали увагу комсомольських керівників, адміністрації заводу на погану організацію роботи? Чи намагались поговорити з робітницями, зрозуміти, чому вони так грубо розмовляють одна з одною, пояснити їм, що така поведінка не прикрашає жінку! І як поставився університетський керівник до проблем, які виникли у студентів, до того, що робиться на заводі. Гадаємо, що лист Тетяни Рябенської і Оксани Ботезат примусить багато наших читачів задуматися над питаннями своєї особистої причетності до подій, які відбуваються в житті. Бути стороннім спостерігачем з іронічною маскою на обличчі чи активно втручатися там, де цього вимагають інтереси справи! Третього в період перебудови просто не дано. А як думаєте ви? Чекаємо ваших листів-роздумів на тему, порушену авторами листа.

270000, Одеса-Центр, вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ: Одеса, вул. Петра Великого, 2, 3-й поверх, кімната 86.

ДЗВОНІТЬ: тел. 23-84-13.

Редактор М. ЩЕРВАНЬ.